

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการแนะแนวของครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของตนเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรของการวิจัยนี้เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2532
ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งเป็นชั้น (Stratified random sampling) ได้จำนวนตัวอย่าง
ประชากรทั้งสิ้น 312 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของครูประจำชั้น
ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการแนะแนวของครูประจำชั้น
ในด้านแนะแนวการศึกษา แนะนำอาชีพ แนะนำส่วนตัวและสังคม

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของครูประจำชั้นในการปฏิบัติงาน
เกี่ยวกับการแนะแนว

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคต้นปีการศึกษา 2532 โดยนำหนังสือขอความร่วมมือ

จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ส่งไปยังหัวหน้าสถานศึกษาเพื่อขอความร่วมมือและขออนุญาตให้ครูประจำชั้นตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามแก่ครูที่ได้สุ่ม เป็นตัวอย่างประชากรแล้วรับคืนด้วยตนเอง จำนวนแบบสอบถาม ที่ได้รับคืนทั้งสิ้น 300 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.15

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ตัวอย่างประชากรที่เป็นครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีอายุระหว่าง 40 - 49 ปี ประมาณร้อยละ 76 สมรสแล้ว มีการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ประมาณร้อยละ 34 มีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำชั้น 21 ปีขึ้นไป

1.2 ความรู้ทางการแนะแนวของครูประจำชั้น พบว่าส่วนใหญ่ครูประจำชั้นมีความรู้ทางการแนะแนว โดยได้เรียนวิชาแนะแนวในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง หรือปริญญาตรี และมีความสนใจงานแนะแนวมากเพราะสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่เด็กเรียนในชั้นได้

1.3 พบว่าส่วนใหญ่ครูประจำชั้นกับฝ่ายแนะแนวประจำโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์สุขวิทยาจิตหรือสมาคมแนะแนว มีการร่วมงาน ประสานงาน หรือขอความช่วยเหลือกันน้อย

1.4 ในด้านการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีผู้รับผิดชอบงานด้านแนะแนว ผู้รับผิดชอบงานด้านแนะแนวนั้นมีความรู้ทางการแนะแนว โดยการผ่านการอบรมทางด้านแนะแนว เป็นส่วนใหญ่ และการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนจะมีคณะกรรมการแนะแนวร่วมทำงานกับผู้รับผิดชอบงานด้านแนะแนวประจำโรงเรียน

2. การปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการแนะแนวของครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษาด้าน

แนะแนวการศึกษา แนะแนวอาชีพ แนะแนวส่วนตัวและสังคม

2.1 การแนะแนวการศึกษา

2.1.1 ครูประจำชั้นได้แนะแนวการศึกษาโดยสอดแทรกในการสอนกลุ่ม ประสพการณ์ต่าง ๆ มีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นรายบุคคลในด้านการเรียนของนักเรียน ประวัติส่วนตัว และสุขภาพอนามัย ส่วนวิธีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ครูศึกษาจากระเบียน สะสม การสัมภาษณ์ และใบแจ้งผลการเรียน

2.1.2 ครูประจำชั้นได้สอนซ่อม เสริม เพิ่มเติม เพื่อช่วยให้นักเรียนเรียน ดีขึ้น พร้อมทั้งจัดมุมหนังสือไว้ในห้องเรียนและได้อธิบายให้นักเรียนทราบถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการค้นคว้า เพื่อเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนสนใจการค้นคว้า ในการให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ ในด้านการเรียนนั้นครูให้นักเรียนผลัด เปลี่ยนหมุนเวียนกัน เป็นผู้นำในการทำงานกลุ่มและให้รู้จัก ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยครูยกตัวอย่างเพื่อน ๆ ที่สามารถใช้เวลาว่างได้ถูกต้องให้นักเรียนดู พร้อมทั้งครูประจำชั้นจะให้นักเรียนรู้จักแบ่ง เวลาได้ถูกต้องโดยการให้นักเรียนจัดทำรายการเรียน การทบทวนบทเรียน และการพักผ่อนได้อย่างมีสัดส่วน ส่วนในด้านการมีสมาธิ ในการเรียนนั้นครูได้ให้นักเรียนทำงานอย่างเงียบ ๆ และให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด

2.1.3 ในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนะแนวการศึกษา ครูได้ให้ข้อมูล เกี่ยวกับกิจกรรม เสริมหลักสูตรที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เพื่อส่งเสริมการเรียน วิธีการที่ใช้ในการ เสนอข้อมูลเกี่ยวกับแนะแนวการศึกษาครูประจำชั้นได้ใช้วิธีการจัดค่ายนิเทศ เช่น จัดค่ายนิเทศ วันสำคัญ จัดกิจกรรมแข่งขันคอนมัญหาทางวิชาการ

2.1.4 ครูประจำชั้นได้ช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาด้านการเรียน โดยการเชิญผู้ปกครองมาพบ เพื่อให้ทราบปัญหาแล้วช่วยกันแก้ไข ถ้าปัญหานั้นครูประจำชั้นไม่สามารถแก้ไขได้ก็จะ ไปแจ้งให้ผู้บริหารและผู้ปกครองทราบแล้วหาทางช่วยเหลือต่อไป

2.1.5 ครูประจำชั้นได้ช่วยนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์โดยการแจ้ง ให้ฝ่ายจัดหาทุนทราบ และในการส่งเสริมนักเรียน เพื่อให้เข้าร่วมกิจกรรม เสริมหลักสูตรของ โรงเรียน เป็นต้นว่า กิจกรรมได้ว่าดี ครูใช้วิธีอธิบายให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการ เข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรม

2.1.6 การติดตามผลแนะแนวการศึกษา เป็นต้นว่า การติดตามผลใน

ด้านการเรียนของนักเรียน ครูได้ติดตามนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้น โดยใช้แบบบันทึกการสังเกตในการติดตามผลแนะแนวการศึกษา

2.1.7 การแนะแนวการศึกษาต่อ พบว่า ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้ทำหนังสือขอเอกสารจากหน่วยงานที่นักเรียนสนใจ มีการเสนอข้อมูลเรื่องแนะแนวการศึกษาต่อโดยการเชิญวิทยากรจากหน่วยงานนั้นมาบรรยายให้นักเรียนฟัง ส่วนการให้ข้อมูลนั้นได้ให้ในเรื่องเกี่ยวกับสถานศึกษาต่อและวิธีเตรียมตัวในการศึกษาต่อ และถ้าหากครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 พบว่า นักเรียนมีความตั้งใจที่จะศึกษาต่อแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ครูประจำชั้นจะให้คำปรึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการเลือกศึกษาต่อที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง

2.2 การแนะแนวอาชีพ

2.2.1 ครูประจำชั้นได้แนะแนวอาชีพโดยสอดแทรกในการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นต้นว่า ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลในด้านความสามารถและทักษะของนักเรียนโดยใช้วิธีการสังเกต ทั้งให้นักเรียนได้แสดงออกด้านความคิดและปฏิบัติอย่างอิสระ เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักความสามารถของตนเอง

2.2.2 ในการติดต่อขอข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่น่าสนใจ ครูประจำชั้นได้ทำหนังสือขอเอกสารจากหน่วยงานที่น่าสนใจ ส่วนข่าวสารข้อสนเทศทางด้านอาชีพได้ให้เกี่ยวกับลักษณะของอาชีพแต่ละประเภทอย่างกว้าง ๆ โดยการสอดแทรกข้อสนเทศทางอาชีพในบทเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยและกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

2.2.3 ในการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ ครูประจำชั้นใช้วิธีการให้นักเรียนอภิปรายถึงความสำคัญในการประกอบอาชีพ และการให้นักเรียนตระหนักถึงนิสัยการทำงานที่ดีที่ทำให้การทำงานประสบความสำเร็จนั้น ครูประจำชั้นใช้วิธีเล่าถึงลักษณะนิสัยของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการทำงานพร้อมทั้งชมเชย เมื่อนักเรียนมีนิสัยที่ดีในการทำงาน เพื่อเป็นการปลูกฝังนิสัยการทำงานที่ดีให้กับนักเรียน

2.2.4 ในการช่วยนักเรียนได้แนวทางในการเตรียมตัวเพื่อเลือกอาชีพ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ช่วยให้นักเรียนได้แนวทางโดยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม และส่วนใหญ่ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ไม่ได้ติดตามผลด้านแนะแนวอาชีพ

2.3 การแนะแนวส่วนตัวและสังคม

2.3.1 ครูประจำชั้นได้แนะแนวส่วนตัวและสังคมโดยสอดแทรกในการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ มีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นรายบุคคลในด้านประวัติส่วนตัว สุขภาพอนามัย สภาพเศรษฐกิจ ส่วนวิธีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ครูประจำชั้นศึกษาจากการสัมภาษณ์ การสังเกต และการใช้แบบสอบถาม

2.3.2 การให้ข้อเสนอแนะเพื่อการแนะแนวส่วนตัวและสังคม ครูประจำชั้นให้ข้อเสนอแนะเรื่องการปรับตัวกับบุคคลแวดล้อม มารยาท สุขภาพอนามัย วิธีการที่ใช้ในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแนะแนวส่วนตัวและสังคม ครูประจำชั้นได้ใช้วิธีให้ความรู้แก่นักเรียนเอง

2.3.3 ในการพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีนั้น ครูประจำชั้นใช้วิธีให้นักเรียนปรับปรุงตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น การแต่งกาย การสนทนา มารยาท เป็นต้น สำหรับการให้นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้นั้น ครูประจำชั้นช่วยนักเรียนโดยการศึกษาให้นักเรียนยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

2.3.4 ในการติดตามผลนักเรียนที่มีปัญหาและได้รับการแนะแนวแล้ว ในด้านส่วนตัวและสังคม ครูประจำชั้นส่วนใหญ่จะติดตามโดยใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์และการให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม

การอภิปรายผล

การวิจัยเพื่อศึกษาการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการแนะแนวของครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นครูประจำชั้นส่วนมากมีความรู้ทางด้านแนะแนว เพราะได้เรียนมาในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาการชั้นสูง หรือปริญญาตรี และเมื่อพิจารณาถึงการอบรมแนะแนวเพิ่มเติม ก็มีส่วนน้อยเท่านั้นที่มีโอกาสได้ไปอบรมแนะแนวเพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของประพิศ จินตวรณ (2529: 116) ว่า เมื่อพิจารณาถึงเรื่องการศึกษาอบรมดูงานเพิ่มเติม เกี่ยวกับการแนะแนวในโรงเรียนแล้ว มีครู

ประจำชั้น เพียงครั้งหนึ่ง เท่านั้นที่เคยอดรมดูงานเพิ่มเติม และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สาทราษฎร์ แดงนาวา (2527: 167) ว่า ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด กรุงเทพมหานคร ได้รับการอบรมด้านการแนะแนวน้อยกว่าด้านลูกเสือและยุวกาชาด และเป็นที่น่าสังเกตว่า ครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความสนใจทางด้านแนะแนวมาก แต่มีการร่วมงานหรือขอความช่วยเหลือจากฝ่ายแนะแนวประจำโรงเรียนและหน่วยงานแนะแนวที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์สุขวิทยาจิต สมาคมแนะแนวกันน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูประจำชั้นแต่ละท่านต้องรับผิดชอบงานสอนมากอยู่แล้ว จึงมีเวลาให้กับงานแนะแนวน้อย

2. แนวทางการศึกษา

2.1 ครูประจำชั้นทุกชั้นได้แนะแนวการศึกษาในช่วงเวลาสอนปกติ โดยสอดแทรกในการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นเพราะเป็นวิธีที่ครูประจำชั้นสะดวกที่สุดที่จะใช้เทคนิคการสอนสอดแทรกแนะแนวการศึกษาในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ดังที่ วัชร ทรัพย์มี และคณะ (2527: 5-6) ได้ยกตัวอย่างการสอดแทรกในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น

วิชาภาษาไทย การเรียนวรรณคดีไทย เนื้อหาเกือบทุกตอนสามารถเน้นเรื่องการฝึกคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นความคิดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในเนื้อหาที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ครูประจำชั้นสามารถเน้นแนวคิดทางการศึกษาหาความรู้ตนเอง การทดลอง การคิดวิเคราะห์และการคิดหาเหตุผลต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นที่น่าสังเกตว่า ครูประจำชั้นในระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 เท่านั้น จะแนะแนวการศึกษาในช่วงชั่วโมงโฮมรูมด้วย เช่น แนวทางการศึกษาต่อ ส่วนครูประจำชั้นปีที่ 1-4 ไม่ได้สอดแทรกแนะแนวการศึกษาในช่วงชั่วโมงโฮมรูม อาจจะเป็นเพราะว่า ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 เป็นครูประจำชั้นเด็กเล็กกว่าและมีการรับผิดชอบในด้านการสอน การดูแลนักเรียนในชั้นมากอยู่แล้ว จึงไม่ได้สอดแทรกการแนะแนวการศึกษาในช่วงชั่วโมงโฮมรูม

2.2 ครูประจำชั้นช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาด้านการเรียนโดยการสอนซ่อมเสริม

จัดมอบหนังสือให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องเรียน ให้การแนะนำนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มและให้คำชมเชยนักเรียนเป็นการเสริมแรง

การสอนซ่อมเสริมเป็นบริการหนึ่งของการแนะนำ เป็นการสอนให้ทั้งนักเรียนเก่งและนักเรียนอ่อนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนที่เรียนไม่ทันได้มีโอกาสเรียนรู้แก้ไข ปรับปรุงในสิ่งที่ตนยังไม่เข้าใจให้เข้าใจมากขึ้นและช่วยให้นักเรียนเก่งได้มีความรู้เพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม และตรงกับงานวิจัยของ วัฒนา ล่วงสือ (2523: 94) ที่พบว่า ผู้บริหารและคณะครูเห็นว่าการสอนซ่อมเสริมเป็นสิ่งจำเป็นที่โรงเรียนต้องจัดขึ้นให้แก่นักเรียนและเห็นว่าการสอนซ่อมเสริมเป็นการช่วยให้นักเรียนประถมศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียนได้ แต่ในการจัดสอนซ่อมเสริมนั้นนักเรียนไม่ค่อยให้ความสนใจต่อการเรียนซ่อมเสริม (วัฒนา ล่วงสือ 2523: 91) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่านักเรียนได้เรียนหนังสือมาตลอดวันแล้วและเวลาเด็กเรียนต้องเรียนซ่อมเสริมอีกทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน เพราะฉะนั้นในการสอนซ่อมเสริมควรสร้างบรรยากาศที่ดีมีความอบอุ่น ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน รวมทั้งชี้แจงให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการเรียน อาจจะ เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น และทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียน

การจัดมอบหนังสือให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องเรียน เป็นการช่วยให้นักเรียนมีนิสัยรักการค้นคว้าด้วยตนเอง ฝึกให้นักเรียนรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เหมาะสมกับนักเรียนวัยประถมศึกษา ทั้งศึกษาค้นคว้าจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนและสามารถหาอ่านได้ง่าย ครูประจำชั้นจึงควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักหาความรู้โดยการจัดแหล่งความรู้ให้อยู่ใกล้ตัวนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าได้ง่ายและเกิดนิสัยรักการอ่านอีกด้วย

การแนะนำนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม ในด้านการแนะนำเป็นรายบุคคลนั้น ครูประจำชั้นจะสะดวกที่สุดในการแนะนำนักเรียน เป็นรายบุคคล เพราะ เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด สามารถทราบและเข้าใจพื้นฐานของนักเรียนแต่ละคนได้ เป็นอย่างดีและสามารถแนะนำนักเรียนเป็นรายบุคคลได้ตลอดเวลา ซึ่งจะ เป็นการดีแก่ตัวนักเรียน เป็นอย่างมากที่จะช่วยให้การเรียนของนักเรียนดีขึ้น แต่ถ้าหากครูประจำชั้นต้องการจะแนะนำนักเรียนครั้งละหลาย ๆ คนพร้อมกันในเวลาเดียวกันก็สามารถใช้การแนะนำกลุ่มแทนได้ ซึ่ง วัชรวิ ทรัพย์มี (2525: 328) ได้กล่าวถึงการแนะนำกลุ่มว่าเป็นการให้ข้อมูลและฝึกทักษะแก่นักเรียนครั้งละหลาย ๆ คน นอกจากนี้

แกซดา (Garzda 1978: 82-83) ได้สรุปถึงการแนะแนวกลุ่มว่าเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะของกิจกรรมกลุ่ม มีจุดประสงค์เพื่อป้องกันปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการ การจัดบริการในรูปนี้สามารถให้บริการนักเรียนอย่างทั่วถึง และเกิดการ เปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่แนวทางที่พึงปรารถนา ซึ่งถ้าหากจัดกิจกรรมแนะแนวกลุ่มที่เหมาะสมและต่อเนื่อง จะทำให้นักเรียนปรับปรุงนิสัยในการเรียนของตนเองได้ดีขึ้น อีกทั้งมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนด้วย และได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชชุตา เคียวกุล (2529: 28) ว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวกลุ่มมีนิสัยการเรียนและเจตคติทางการเรียนดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวกลุ่ม

นอกจากนี้ ครูประจำชั้นได้ให้คำชมเชยนักเรียนเป็นการเสริมแรง ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบกระทำ (Operant conditioning) โดยมีหลักเกณฑ์ในการให้ผลกรรมที่พอใจเมื่อเกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนา (วิชรี ทรัพย์มี 2526: 328) และตรงกับผลงานวิจัยของ สมพร สุทัศนีย์ (2522: 81-82) ว่า การให้การเสริมแรงทางสังคมด้วยคำชมเชยทำให้พฤติกรรมเจียมขริมผิดปกติของนักเรียนลดลง ซึ่งแสดงว่าการเสริมแรงด้วยคำชมเชยสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นน่าสังเกตว่าในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ครูประจำชั้นจะเสริมแรงเพื่อพัฒนาการเรียนด้วยการอธิบายให้นักเรียนทราบถึงประโยชน์ที่นักเรียนได้รับ อาจเป็นเพราะว่านักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-4 ยังอยู่ในวัยเล็กกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จึงต้องการการเสริมแรงด้วยคำชมเชยเพื่อเป็นแรงผลักดันให้นักเรียนมีความมานะพยายามในด้านการเรียนมากขึ้น

2.3 ครูประจำชั้นมีวิธีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนให้เรียนดีขึ้น โดยการเชิญผู้ปกครองมาพบเพื่อชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงปัญหานั้นและหาทางช่วยเหลือหรือแก้ไขต่อไป นับว่ามีประโยชน์ต่อนักเรียนมากเพราะว่าในช่วงเวลาที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษานั้น ผู้ปกครองมีความสำคัญมากที่จะให้ความร่วมมือกับครูประจำชั้นเพื่อพัฒนานักเรียน เพราะวาทบาทของผู้ปกครองมิได้มีเพียงแต่การเลี้ยงดูเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการให้การศึกษาแก่นักเรียนด้วย (ศิริวัลย์ อุคมพรวิรัตน์ 2525: 12) เพราะฉะนั้นครูประจำชั้น

กับผู้ปกครองจึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ อาทร รัตนคำนาว (2522: 20-22) ได้แสดงความคิดเห็นว่า ในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนน่าจะเป็นความรับผิดชอบของครู และผู้ปกครองมากกว่าที่จะเป็นภาระของครูฝ่ายเดียว และจากการวิจัยของ ศิริวัลย์ จุลมหารัตน์ (2525: 63) พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงส่วนมากจะได้รับการส่งเสริมการเรียนจากผู้ปกครองมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งแสดงว่า ถ้านักเรียนได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครองแล้วนักเรียนจะประสบผลสำเร็จทางการเรียนด้วย

2.4 การติดตามผลแนะแนวการศึกษา ครูประจำชั้นจะติดตามผลนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นที่ตนเองประจำชั้น ทั้งนี้ เพราะครูประจำชั้นสามารถสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด สามารถหาทางช่วยเหลือหรือแก้ไขได้ทันที พร้อมทั้งสามารถสังเกตได้ว่า มีพัฒนาการดีขึ้นหรือลดลง ส่วนการติดตามผลนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้วนั้น ครูประจำชั้นส่วนใหญ่ไม่มีการติดตามผลเลย อาจเป็นเพราะยากในการติดตามและครูประจำชั้นก็มีการรับผิดชอบทั้งในด้านงานสอนและด้านอื่น ๆ มากอยู่แล้ว จึงไม่ได้สนใจที่จะติดตามผลนักเรียนที่จบการศึกษาออกไป

2.5 ในด้านการแนะแนวการศึกษาคือครูประจำชั้นจะเชิญวิทยากรจากโรงเรียนมัธยมศึกษามายบรรยายให้ข้อมูล ความรู้ แก่นักเรียนในเรื่องสถานศึกษาใหม่และวิธีเตรียมตัวเพื่อการศึกษาคือ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่นักเรียนและสามารถเลือกเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาใหม่ได้ตามความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของตัวนักเรียนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิโรจน์ ปะทะคา (2528: 108) ที่ศึกษาความต้องการของผู้บริหารและครูในการจัดบริการแนะแนวระดับประถมศึกษาจังหวัดแพร่ ในส่วนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครู สรุปได้ว่าต้องการให้โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดครูแนะแนวออกแนะแนวการศึกษาต่อในโรงเรียนประถมศึกษาทุกปีก่อนเปิดภาคเรียน

3. แนวทางอาชีพ

3.1 ครูประจำชั้นจะแนะแนวอาชีพในช่วงเวลาการสอนตามปกติ โดยสอดแทรกในการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ อาจเนื่องจากครูประจำชั้นทำได้อย่างสะดวกที่สุด เพราะสามารถสอดแทรกได้ทุกเวลา ตัวอย่างเช่น สอดแทรกการแนะแนวอาชีพลงในกลุ่มวิชาสร้าง

เสริมประสบการณ์ชีวิตนั้น ในบางเนื้อหาของกลุ่มนี้ ครูประจำชั้นสามารถสอดแทรกแนะแนวอาชีพลงไปได้ เช่น เนื้อหาบางส่วนของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูประจำชั้นสามารถสอดแทรกให้นักเรียนรู้จักลักษณะของอาชีพ เช่น ประเภทต่าง ๆ ของอาชีพได้ หรือในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ครูประจำชั้นก็สามารถสอดแทรกแนะแนวอาชีพลงไปได้เช่นกัน คือครูประจำชั้นจะสอดแทรกในเรื่องการสร้างนิสัยให้รักการทำงาน มีความอดทนที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีความรับผิดชอบและมีนิสัยที่ดีในการทำงาน แต่ในการสอดแทรกแนะแนวอาชีพในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ครูประจำชั้นควรสอดแทรกให้นักเรียนมีความรัก ความเอาใจใส่ ความภาคภูมิใจ ความสัจจามประณีตในผลงาน ในขณะเดียวกันควรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้วย และชมเชยผลงานที่นักเรียนได้ทำมาจากการคิดเขียน เพราะนักเรียนอาจจะเกิดความท้อถอยและเบื่อหน่ายในการทำงาน

3.2 ครูประจำชั้นจะช่วยให้นักเรียนทราบความสามารถของตนเอง และมีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ โดยการให้นักเรียนปฏิบัติงานอย่างอิสระตามความคิดของนักเรียนเอง เพื่อให้นักเรียนได้สำรวจตนเองและรู้จักตนเองอย่างแท้จริง เป็นการสำรวจความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตนเอง ซึ่งเป็นจุดประสงค์ข้อหนึ่งของการแนะแนวอาชีพ (วัชรี ทวีรัมย์ ม.ป.ป. : 114) และสอดคล้องกับโครงการแนะแนวอาชีพอย่างเป็นระบบครบวงจรในโรงเรียนประถมศึกษาที่กรมวิชาการกำลังทดลองอยู่ ในการทดลองนี้จะช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเอง ตัดสินใจได้ ได้ลองฝึกงานบ้างตามสมควร ซึ่งจะเกิดนิสัยและทักษะที่จำเป็นในการที่จะออกไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ (อาภา ถนัดช่วง 2529 : 63)

สำหรับการสร้างให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพนั้น ครูประจำชั้นกระทำโดยให้นักเรียนได้รู้จักงานอาชีพแต่ละประเภทอย่างกว้าง ๆ มีการอภิปรายถึงความสำคัญในการประกอบอาชีพและให้เรียนรู้จากอาชีพที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียน เช่น อาชีพพ่อค้า ครู แพทย์ คำรวจ เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนได้ทราบว่า อาชีพเหล่านี้เป็นอาชีพสุจริตและเป็นอาชีพที่มีเกียรติเพื่อจะได้มีเจตคติที่ดีและมีพื้นฐานในการเลือกอาชีพต่อไป

ในการแนะแนวอาชีพในระดับประถมศึกษาชั้นนั้น ภาวปลูกฝังเจตคติต่ออาชีพเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งครูประจำชั้นควรปลูกฝังเจตคติที่ดีต่ออาชีพต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น ให้นักเรียนตระหนักว่าอาชีพต่าง ๆ เช่น ช่างนา ช่างสวน พ่อค้าแม่ค้า แพทย์ ครู คำรวจ ล้วนเป็นอาชีพ

ที่สุจริตและมีเกียรติทั้งสิ้น การแนะแนวอาชีพในระดับนี้ ควรเน้นเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ความสนใจในอาชีพต่าง ๆ รวมทั้งฝึกนิสัยที่ดีในการทำงาน

3.3 การปลูกฝังนิสัยที่ดีในการทำงาน เช่น ความขยัน ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความอดทน ความตรงต่อเวลา เพื่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพในอนาคต ครูประจำชั้นสามารถสอดแทรกได้ในทุกกลุ่มประสบการณ์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดประสงค์ของการเรียนรู้ โดยการหมั่นฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดคุณสมบัติต่าง ๆ ที่ดีงามในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพไม่ดูถูกงานและมีความคิดว่า งานทุกอาชีพที่สุจริตเป็นงานที่มีเกียรติทั้งสิ้น มีความรักและความพอใจในการทำงาน เพื่อความสำเร็จของนักเรียนเองในอนาคต

3.4 บริการติดตามผลด้านแนะแนวอาชีพในระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำเลย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนชั้นประถมศึกษายังอยู่ในวัยที่ยังไม่มีความพร้อมที่จะประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้ อีกประการหนึ่งการแนะแนวอาชีพในระดับประถมศึกษาไม่ได้เน้นให้นักเรียนประกอบอาชีพ แต่เน้นในเรื่องการสร้างเจตคติ ค่านิยมที่ถูกต้องต่ออาชีพ ความสนใจในอาชีพทั่ว ๆ ไป รวมทั้งฝึกนิสัยที่ดีในการทำงานเท่านั้น

3.5 ครูประจำชั้นจะให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม ในการช่วยเหลือนักเรียนให้ได้แนวทางในการเตรียมตัวเพื่อเลือกอาชีพ โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสมัครงาน การสัมภาษณ์ ในการเข้าทำงาน ซึ่งเป็นการให้นักเรียนได้รู้จักเตรียมตัวที่จะเข้าสู่โลกของงาน รวมทั้งให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองถึงความถนัด ความสามารถ ความสนใจของตนเอง และให้นักเรียนได้ข้อมูลทางด้านอาชีพ เพื่อประกอบการตัดสินใจและก้าวไปในอาชีพที่นักเรียนเลือกอย่างมั่นใจ

4. แนะนำส่วนตัวและสังคม

4.1 ครูประจำชั้นได้ปฏิบัติงานด้านแนะแนวส่วนตัวและสังคมในช่วงการสอนตามปกติ โดยการสอดแทรกในการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ อาจเป็นเพราะครูประจำชั้นสามารถใช้เทคนิคการสอนสอดแทรกลงไปในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในส่วนของเนื้อหาสุขศึกษา ครูประจำชั้นสามารถแนะแนวทางด้านการดูแลสุขภาพของตนเองและ เป็นการฝึกฝนให้เกิดลักษณะนิสัยที่ดีตลอดไป สำหรับในการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

ครูก็สามารถสอดแทรกการแนะแนวส่วนตัวและสังคมได้เช่นกัน โดยครูประจำชั้นอาจช่วยส่งเสริมความสามารถพิเศษของนักเรียน เช่น ความสามารถทางด้านดนตรี ศิลปะ นาฏศิลป์ หรือด้านกีฬา เป็นต้น หรืออาจจะเน้นเรื่องคุณสมบัติที่จะปลูกฝังให้เกิดในตัวนักเรียน เช่น ความเสียสละ ความมีวินัย ความขยันหมั่นเพียร มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักเป็นผู้ให้และผู้รับ รวมทั้งการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

4.2 ครูประจำชั้นส่วนใหญ่จะแนะแนวส่วนตัวและสังคมในเรื่องเกี่ยวกับการปรับตัวกับบุคคลแวดล้อม โดยให้นักเรียนพัฒนา ปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเอง เช่น การแต่งกาย การสนทนา มารยาท เป็นต้น ซึ่ง ประมวลู ดิคคินสัน (2524: 54) ได้อธิบายไว้ตามทฤษฎีพัฒนาการของ อิริคสัน (Erikson) ว่า ในวัยประถมศึกษาบุคคลที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนมากที่สุดคือ กลุ่มเพื่อนและครู นักเรียนจะอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุขก็เมื่อได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง อันเป็นแนวทางในการปรับตัวให้ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ธวัชชัย จันทราอนุสรณ์ (2526: 70) ว่า ปัญหาที่ควรเร่งให้ความช่วยเหลือโดยด่วนที่สุดได้แก่นักเรียนต้องการทราบหลักการสนทนาที่ดี และปัญหาที่ควรเร่งให้ความช่วยเหลือโดยด่วนคือ นักเรียนปรับตัวไม่ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งมีความคิดเห็นตรงกับครูสังคมศึกษาที่ว่า ครูควรฝึกนักเรียนปฏิบัติตนเพื่ออยู่ร่วมกันในสังคม โดยการสอนเรื่องความประพฤติ มารยาท อันเป็นการนำความรู้ไปใช้พัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนและดำเนินชีวิตในสังคมอย่างสงบสุข (มานิตย์ แก้วบุ 2526: 93-102)

4.3 ครูประจำชั้นได้ช่วยเหลือนักเรียนให้นักเรียนปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ โดยการให้นักเรียนยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยป้องกันปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะว่าเมื่อนักเรียนมาอยู่ร่วมกัน เข้ากลุ่มกัน นักเรียนจะมีบทบาทแตกต่างกันออกไป ในบางครั้งอาจจะได้เป็นผู้นำ ในบางครั้งอาจจะได้เป็นผู้ตาม ถ้าหากครูประจำชั้นได้ฝึกให้นักเรียนรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น หรือฝึกให้เข้าใจในบทบาทของตน รวมทั้งครูประจำชั้นเข้าใจและรู้จักพฤติกรรมของนักเรียนเป็นอย่างดี ก็ย่อมจะช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้และประสบความสำเร็จในการเรียนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

1. ควรส่งเสริมให้ครูมีโอกาสไปอบรม ดูงาน หรือสัมมนาเพิ่มพูนความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อจะได้มีความเข้าใจในด้านการศึกษ ด้านอาชีพ และการพัฒนาคุณภาพ ซึ่งจะ เป็นการช่วยให้ครูประจำชั้นมีความมั่นใจ และสามารถพัฒนานักเรียนให้เกิดคุณสมบัติตามที่ต้องการได้
2. ผู้บริหารควรตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการแนะแนวของครูประจำชั้น โดยกำหนดนโยบายให้บุคลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจตรงกัน
3. ควรมีการประชุมชี้แจงให้ครูประจำชั้นทราบและเข้าใจถึงความสัคัญของการแนะแนวและการเรียนการสอน
4. ผู้บริหารควรช่วยให้ครูประจำชั้นมีเทคนิคการสอนควบคู่กับการแนะแนวโดยให้มีการฝึกเทคนิคต่าง ๆ เช่น เทคนิคการปรับตัว การทำงานร่วมกับเพื่อน พร้อมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการและการแนะแนว เพื่อสามารถช่วยแนะแนวทางการแก้ปัญหา และการป้องกันปัญหาอันจะเกิดขึ้นกับนักเรียนได้
5. ควรมีหน่วยงานที่ติดตามผลเรื่องการเรียนคือ เพื่อจะได้นำมา เป็นข้อมูลในการจัดการแนะแนวศึกษาต่อในโรงเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับครู

1. จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ครูประจำชั้นกับฝ่ายแนะแนวมีการประสานงานหรือ ร่วมงานกันน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทัศน์ ติพย์สุวรรณ (2526: 143) ว่า ปัญหาเด่น ๆ ในการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนคือ ผู้บริหาร ครูแนะแนว และคณะครู มีการติดต่อประสานงานกันน้อย เพราะฉะนั้นผู้บริหาร ฝ่ายแนะแนว และครูประจำชั้นควรมีการประสานงานกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถช่วยนักเรียนได้ทันทั่วถึง
2. ในการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ ครูประจำชั้นควรสอดแทรกการแนะแนว เข้าไป ด้วยเพื่อให้ นักเรียนได้ความรู้และมีพัฒนาการทุก ๆ ด้านควบคู่กันไป
3. ครูประจำชั้นควรตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการแนะแนว
4. ครูประจำชั้นควรคิดว่าภาระปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการแนะแนว เป็นหน้าที่และมีความรับผิดชอบโดยตรงที่จะปฏิบัติงานแนะแนวควบคู่กับการสอน

5. เมื่อพบปัญหาใดที่สามารถแก้ไขได้ให้ครูประจำชั้นรีบแก้ไขทันที หากไม่สามารถแก้ไขได้ให้รีบขอความช่วยเหลือจากผู้บริหารหรือฝ่ายแนะแนวประจำโรงเรียน
6. ครูประจำชั้นควรมหาโอกาสศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับงานด้านแนะแนวเพิ่มเติมอยู่เสมอ
7. ครูประจำชั้นควรให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีกับฝ่ายแนะแนวในการให้ข้อมูลด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียนในห้องเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับแนะแนวของครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดอื่น ๆ
2. ศึกษาถึงความต้องการเกี่ยวกับบริการแนะแนวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในด้านแนะแนวการศึกษา แนะแนวอาชีพ แนะแนวส่วนตัวและสังคม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย